

การสำรวจความต้องการในการศึกษาหลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชา
ทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
A Survey of Needs of Enrolling in Bachelor's Program in Visual
Arts at the Faculty of Humanities and Social Sciences of Ubon
Ratchathani Rajabhat University

สุนันtha ผาสมวงศ์

Sunanta Phasomwong

สาขาวิชาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Visual Arts Program at the Faculty of Humanities and Social Sciences at
Ubon Ratchathani Rajabhat University.

Meen190@gmail

Received: November 28, 2019

Revised: April 30, 2020

Accepted: May 25, 2020

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่องานวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง การสำรวจความต้องการในการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ประชากรที่เป็นเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่มีสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาในเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ที่ประกอบด้วยจังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้โปรแกรมสำหรับวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านความต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นการสอนทักษะเป็นอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ปัจจัยถัดมาได้แก่ ด้านการนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ปัจจัยถัดมา ได้แก่ เหตุผลที่ท่านต้องการศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลป์ 2.94 ปัจจัยถัดมา ได้แก่ ด้านความพึงพอใจของท่านในการเลือกศึกษาต่อสาขาทัศนศิลป์ 2.89 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางศิลปะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นในการสำรวจแบบสอบถามของหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มผู้วิจัยจะนำข้อมูลเพื่อไปพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรฯ ให้ดียิ่งต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: ความต้องการ หลักสูตรปริญญาตรี ทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Abstract

The objective of this research was to study the needs in studying in Bachelor's Program in Visual Arts at the Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

The samples were 400 grade 12 students from schools in Ubon Ratchathani province under the Secondary Educational Service Area Office 29. The SPSS for Windows program was used to analyze percentage, mean, and standard deviation.

It was found that the subjects in the study wanted the program to focus on the skill test, averaging 3.25. Other factors found after the skill test were application of the visual art averaging 3.25, reasons to study the visual arts averaging 2.94, satisfaction in the program averaging 2.89 and basic knowledge in art averaging 2.24.

Keywords: Need, Bachelor's Program, Visual Arts, Faculty of Humanities and Social Sciences UbonRatchathani Rajabhat University

บทนำ

การศึกษา คือ เครื่องมือที่ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถที่จะปรับตัวให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อน ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก จากเหตุผลดังกล่าวความสำคัญของการศึกษาจึงได้กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่ได้แสดงเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาไทยให้สูงขึ้น ในมาตรา 10 ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 6 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงถือเป็นกระบวนการสำคัญที่สุดของการพัฒนาคุณภาพของคนและการศึกษาที่ยังเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะช่วงเวลาของชีวิตคนนั้นจะเกิดการเรียนรู้อยู่เสมอการพัฒนาการศึกษาของคนไทยนั้นได้รับการพัฒนามาต่อเนื่อง จนกระทั่งถึงปัจจุบันที่มีการปฏิรูปการศึกษาหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปหลักสูตร เป็นต้น

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 แนวการจัดการจัดการศึกษา รัฐได้กำหนดไว้ว่าการศึกษจะต้องมุ่งพัฒนาคนให้เต็มไปด้วยศักยภาพ โดยต้องให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สาขาวิชาทัศนศิลป์ มีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างแพร่หลายตามมหาวิทยาลัยชั้นนำ มหาวิทยาลัยราชภัฏหลายที่ แต่ในภูมิภาคในเขตอีสานใต้ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดเปิดสาขาวิชาทัศนศิลป์ นอกเหนือจาก คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การทำวิจัยนี้จึงเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาซึ่งความต้องการพัฒนาหลักสูตรใหม่ หลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อสร้างเป็นจุดศูนย์กลางในภูมิภาคอีสานใต้ ในอนาคต

สอดคล้องต่อนโยบายรัฐบาล ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏฯ ถือเป็นมหาวิทยาลัยท้องถิ่นที่มีจุดยุทธศาสตร์สำคัญเสมือนเป็นประตูสู่อาเซียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทั้งยังเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการผลิตบัณฑิต เพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตโดยตรงในอนาคต ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยฯ เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บัณฑิตให้มากที่สุด จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร ซึ่งผลจากการศึกษาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร และการวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อที่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะได้เปิดสอนในหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน และทำให้บัณฑิตของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานให้มากที่สุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการที่จะศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาทัศนศิลป์
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์ ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จากกลุ่มเป้าหมายของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) ชั้นปีที่ 3 ที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาในเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 29 ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับเหตุจูงใจในการศึกษา
2. ปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจในการศึกษา
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวความคิดเกี่ยวกับเหตุจูงใจในการศึกษา

เหตุจูงใจที่จะส่งผลหรือมีอิทธิพลโดยตรงต่อการศึกษา คือ เหตุจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) เป็นเหตุจูงใจที่มีอยู่ภายในมนุษย์ทุกคน เป็นความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ที่จะเอาชนะอุปสรรคปัญหาที่จะเผชิญ เพื่อให้สอดคล้องตามความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จและได้ผลดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ที่มีเหตุจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะบรรลุผลสำเร็จในการศึกษา และมีความมานะพยายามในระดับที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป

แรงจูงใจ (Motive) มาจากคำกริยาในภาษาลาติน ว่า Movere (สฺวณณ วณณวณศ, 2533) ซึ่งมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า To move มีความหมายว่า เป็นสิ่งที่โน้มน้าวมักจะชักนำให้เกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ การศึกษาพฤติกรรมของคนที่จำเป็นต้องศึกษาความเป็นมาของการแสดงออกของพฤติกรรมนั้น ๆ ส่วนหนึ่ง คือ การศึกษาถึงแรงจูงใจ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของแรงจูงใจในลักษณะแตกต่างกัน

ฮิลการ์ด (Hilgard, 1981) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึง ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ไปกระตุ้นบุคคล ให้เกิดพลังและนำไปสู่การกระทำ

เฮอร์เซย์ และ แบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1969) ได้กล่าวว่าแรงจูงใจ คือ การทำให้บุคคลแต่ละคน หรือ กลุ่มคน กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ผู้จูงใจปรารถนา

บราวน์ (Brown, 1980) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง แรงหรือพลังผลักดัน กระตุ้น หรือเร้าความรู้สึกของบุคคลให้มีความสนใจ มีความเต็มใจในการปฏิบัติกิจกรรม เป็นสิ่งชี้ทิศทางของพฤติกรรม ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมาย ตามที่บุคคลนั้นคาดหวังเอาไว้

จากคำกล่าวของแหล่งข้อมูล พอสรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง การที่ตัวเราถูกกระตุ้นจากภาวะหรือสิ่งเร้าก็ตามไม่ว่าจะเกิดจากภายในตัวเราเองหรือจากภายนอกซึ่งอาจเกิดจากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา มีผลให้บุคคลกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจในการศึกษา

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2525) ได้กล่าวถึง เหตุจูงใจในการศึกษาว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ต่างกัน เช่น สถานภาพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ทุนทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพของการจัดการศึกษา ภูมิฐานะของสถานศึกษาที่อยู่ส่วนกลางหรือภูมิฐานะและความมีชื่อเสียงของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงทำให้บุคคลมีเหตุจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่างกัน

ทิพย์พวรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2556) กล่าวถึง เหตุจูงใจในการศึกษาว่า เหตุจูงใจในการศึกษาของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะและโอกาสในวัยเด็ก ส่วนใหญ่จะได้เรียนเพราะพ่อแม่ให้เรียนหรือเรียนตามเพื่อน

ปฐม นิคมานนท์ (2528) กล่าวว่า เหตุจูงใจให้ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนนั้น เหตุจูงใจด้านอาชีพ (Vocational Motive) เป็นเหตุผลที่สำคัญที่สุดและชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่ในวัยต้นหรือคนหนุ่มสาว เพราะต้องการพัฒนาตนเองทั้งหมดอาชีพและด้านความรู้ เพื่อจะได้หางานทำง่ายขึ้นประกอบอาชีพได้ดี ได้รับการเลื่อนตำแหน่งหรือเพิ่มให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษา

อัมพร วิจิตรพันธ์ และ อัญชลี ค้อคงคอ (2525) กล่าวถึงอุปสงค์ทางการศึกษาไว้ว่า เกิดจากเหตุผลหลายประการ ดังนี้

1. ความต้องการศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจใคร่รู้ หรือยังหาคำตอบไม่ได้
2. ความต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม
3. การได้รับแรงจูงใจและผลักดันจากพ่อ แม่ ครู ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง และเพื่อนฝูง
4. การศึกษาตามประเพณี
5. ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
6. รายได้หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต
7. ค่านิยมของสังคม
8. ความกระตือรือร้น หรือความปรารถนาของบุคคลที่จะเลื่อนฐานะและยศถาบรรดาศักดิ์

ของตนให้สูงขึ้น (ประหยัด ทองมาก, 2529) (สุดรา ดิษฐากรณ์, 2535)

ทฤษฎีแอนเน โร (Anne Roe อ้างถึงใน ระเบียบ อรรถ, 2537) กล่าวว่า คนเลือกอาชีพ เพื่อสนองความต้องการของคน ความต้องการจะได้รับการตอบสนองมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็กซึ่งจะก่อให้เกิดบุคลิกภาพ เด็กจะมีบุคลิกอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งจะมีอิทธิพลในการเลือกอาชีพคนจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง

ทฤษฎีโด널ด์ อี ซูเปอร์ (Donald E. Super อ้างถึงใน ระเบียบ อรชร, 2537) ได้เสนอทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานทางการพัฒนาอาชีพ 10 ประการ สรุปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอิทธิพลในการเลือกอาชีพ ได้แก่ พ่อ แม่ เด็กที่พ่อแม่มีฐานะดีทำให้มีโอกาสได้พบคนหลากหลายทำให้เกิดประสบการณ์มากขึ้น จะช่วยสร้างแบบแผนทางอาชีพได้ใกล้เคียงที่ตนเองต้องการและยอมรับว่า ครูแนะแนวจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านอาชีพของเด็ก ทำให้เข้าใจตนเองและเลือกอาชีพตามความต้องการ

ระเบียบ อรชร (2537) กล่าวว่า มนุษย์ต้องอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม ดังนั้น สิ่งแวดล้อมซึ่งรวมถึงบุคคลก็จะมีอิทธิพลในหลาย ๆ ด้านในการเลือกอาชีพก็เช่นเดียวกัน นักศึกษาจะต้องคำนึงถึงแรงจูงใจทั้งหลายที่มีอิทธิพลและแรงจูงใจที่สำคัญ ได้แก่ อิทธิพลทางครอบครัวต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปรารถนาของพ่อแม่และความชื่นชมที่เขามีต่อญาติพี่น้องและเพื่อน ซึ่งประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพทำให้เกิดความต้องการอยากเลียนแบบบุคคลเหล่านั้น ความปรารถนาของพ่อแม่นับได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลไม่ยิ่งหย่อนกว่าแรงจูงใจด้านอื่น ๆ

พิชัย ผิวคราม (2533) กล่าวว่า แรงจูงใจด้านความรัก ความถนัด และความสนใจจัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะเป็นแรงผลักดันที่กระตุ้นให้บุคคลเลือกหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดมากกว่าสิ่งอื่น ความถนัดของบุคคลจะบอกถึงระดับความสามารถว่าประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนรู้

ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจศึกษาต่อของบุคคลนั้นมีผู้กล่าวไว้หลายทัศนะด้วยกัน คือ

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2525) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่แตกต่างกันในด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่แตกต่างกันในด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาคุณภาพของการจัดการศึกษา ความมีชื่อเสียงและสถานที่ตั้งของสถานศึกษา ปัจจัยเหล่านี้ เป็นเหตุผลให้บุคคลมีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อต่างกัน

ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2556) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะและโอกาสของบุคคล ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวหันเหเข้าสู่ผลทางเศรษฐกิจ เช่น จะเรียนในสาขาที่หางานทำได้ง่ายมีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนักและที่สำคัญก็คือต้องเป็นงานประเภทที่ตนรักและชอบที่จะทำด้วย เป็นต้น

รังรอง สีทองดี (2535) กล่าวว่า แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อด้านการเรียนเพื่อรู้คือมาเรียนเพราะต้องการเป็นพื้นฐานในการเรียนขั้นสูงต่อไป เกี่ยวกับเป็นวิชาชีพที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน เกี่ยวกับการต้องการรู้ลักษณะของวิชาที่เรียน เกี่ยวกับการต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีมากที่สุด

กิตติมา ปรีดีติลล (2529) ได้กล่าวถึง การพัฒนาทางด้านวิชาการว่า เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่า โลกปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านหลักสูตรและวิธีสอน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยกับวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้า สถานที่ใดไม่มีการพัฒนาการเรียนการสอนแล้ว จะทำให้สถานทีนั้นล้าหลัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ด้วยความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ระหว่างสมาชิกภาพของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) จากอดีตที่มีความร่วมมือกันมาอย่างยาวนาน บนพื้นฐานรากเหง้าทางด้านศิลปะ และวัฒนธรรมตลอดจนความเชื่อ ความศรัทธาทางจิตวิญญาณ และภูมิปัญญาที่สำคัญยิ่งของตะวันออก ที่โดยมากมาจากแหล่งเดียวกัน คือ อิทธิพลจากอุ้งอารยธรรมจีนและอินเดีย ตลอดจนกระแสการสร้างสรรค์อย่างในเชิงบูรณาการความร่วมมือกัน เป็นสากลนานาชาติในปัจจุบันอีกด้วย หากพิจารณาตามบริบททางสังคม และศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ก็ย่อมทำให้ง่ายต่อความเข้าใจในการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และอยู่ร่วมกันของประเทศสมาชิกภาพได้ดี อันจะนำไปสู่องค์ความรู้ในเชิงลึกที่มีความสัมพันธ์ต่อด้านอื่น ๆ

นายธนิตย์ เพ็ชรณีนวงศ์ (2556) ตามที่ในหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้เรียกการศึกษาด้านศิลปะว่า “กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ” ซึ่งในสาระที่ 1 ใช้คำว่า “ทัศนศิลป์” คำว่า “ทัศนศิลป์” (Visual Art) เป็นคำที่มีความสับสนเนื่องจากศิลปะสมัยใหม่ วิรุณ ตั้งเจริญกล่าวถึงคำว่า ทัศนศิลป์ ว่านักวิชาการและศิลปินสมัยใหม่ในสหรัฐอเมริกา ใช้คำว่า “Visual Art” อาร์ สุธิพันธุ์ ใช้ในภาษาไทยว่า “ทัศนศิลป์” ไม่น้อยกว่า 30 ปีที่แล้ว ช่วงเวลานั้น วงการศิลปะบ้านเรากำลังถกเถียงกันว่า พอสมควรแล้ววันนี้ “ทัศนศิลป์” ได้กลายเป็นคำปกติธรรมดาไปเรียบร้อยแล้ว (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2539) ทัศนศิลป์ (Visual Art) แปลความหมายมาจากภาษาอังกฤษ คำว่า “Visual Art” จุดมุ่งหมายสำคัญของการกำหนดความหมาย คือ ต้องการจะแยกลักษณะการรับรู้ของมนุษย์ทางด้านศิลปะให้มีความชัดเจน

จากงานวิจัยดังกล่าว เป็นการเน้นย้ำให้ผู้วิจัยทราบว่า วิชาด้านทัศนศิลป์นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อแรงจูงใจที่จะมีผลต่อความสนใจต่อผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในด้านทัศนศิลป์แล้ว หลักสูตรดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบถึงความต้องการของตนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร บทความวิชาการ ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่

1. เพศ
2. แผนการเรียน
3. ภูมิลำเนาของผู้เรียน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตร
ปริญญาตรี สาขาวิชาทัศนศิลป์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	จังหวัด	จำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง
1	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	อุบลราชธานี	194	36
2	โรงเรียนเชียงในพิทยาคาร	อุบลราชธานี	439	52
3	โรงเรียนวิจิตรวิทยา	อุบลราชธานี	441	68
4	โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	อุบลราชธานี	895	90
5	โรงเรียนนารีนุกูล	อุบลราชธานี	750	84
6	โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล	อุบลราชธานี	501	70
รวมทั้งสิ้น			3,220	400

แหล่งข้อมูล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 28 ข้อมูล ณ วันที่ 7 ธันวาคม 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อได้แก่ เพศ แผนการเรียน และภูมิลำเนาของผู้เรียน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเรียนต่อในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบเลือกคำตอบที่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว (Multiple Choice or Check List Question) และมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยใช้มาตรวัดข้อมูลแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) แบ่งระดับของคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ

ผลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง ,ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย,ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการที่จะศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 ที่มีสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ทั้งชายและหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนเขตจังหวัดอุบลราชธานี รวมถึงความเป็นไปได้ในการเปิดการสอนวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย ซึ่งตัวแปรอิสระที่ศึกษาได้แก่ เพศ แผนการเรียน และภูมิลำเนาของผู้เรียน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางแสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความถี่

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ได้ผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ทางเพศ แผนการเรียน ภูมิสำเนาของผู้เรียน

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	116	29.0
	หญิง	284	71.0
	ไม่ตอบ	0	0
รวม		400	100

แผนการเรียน

	บัญชี	9	2.2
	วิทยา – คณิตฯ	278	69.5
	ศิลปกรรม	110	27.5
	ศิลป์ – ภาษา	3	0.8
	รวม	400	100

ภูมิสำเนาของผู้เรียน

	จังหวัดยโสธร	48	12.0
	จังหวัดศรีสะเกษ	137	34.25
	จังหวัดอำนาจเจริญ	58	14.5
	จังหวัดอุบลราชธานี	157	39.25
	รวม	400	100

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ดังตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ดังนี้

เพศ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงจำนวน 284 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 71.0 และเป็นเพศชายจำนวน 116 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 29.0

แผนการเรียน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเฉลี่ยแล้วส่วนใหญ่เรียนทางด้านสายวิทย์ฯ – คณิตฯ จำนวน 278 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 69.5 รองลงมาคือศิลปกรรม จำนวน 110 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 27.5 ถัดมาคือ สายบัญชี จำนวน 9 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.2 และน้อยที่สุดคือสาย ศิลป์ – ภาษาจำนวน 3 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 0.8

ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 157 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 39.25 รองลงมาคือจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 137 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 34.25 และจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 58 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 14.5 และน้อยที่สุดคือ จังหวัดยโสธร จำนวน 48 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 12.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ทัศนศิลป์วิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าความถี่ (frequency)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ N = 400

ความรู้พื้นฐานทางศิลปะ	Mean	Std.	ระดับ
1. ท่านมีความสามารถทางด้านศิลปะทางด้านใดบ้าง (จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และทฤษฎี)	2.24	1.162	น้อย
เหตุผลที่ท่านต้องการศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลป์			
2. คาดว่าน่าจะเป็นทักษะพิเศษที่มีบทบาทในอนาคต	3.48	0.928	มาก
3. มีความชอบในศิลปะเป็นพิเศษ	2.78	1.048	ปานกลาง
4. มีความถนัดทางศิลปะ	2.23	1.131	น้อย
5. เลือกตามเพื่อน	2.25	1.179	น้อย
เหตุผลที่ท่านต้องการศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลป์			
6. เลือกตามใจพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	2.21	1.183	น้อย
7. มีโอกาสหางานทำง่ายและรายได้สูง	3.11	1.047	ปานกลาง
8. อยากมีความรู้ความเข้าใจในศิลปะให้มากขึ้น	3.67	1.072	มาก
9. ความมีเกียรติในอาชีพ	3.46	0.988	ปานกลาง

ความรู้พื้นฐานทางศิลปะ	Mean	Std.	ระดับ
10. สามารถใช้ศิลปะในการประกอบวิชาชีพของตนเองได้	3.31	1.089	ปานกลาง
11. สามารถใช้ศิลปะในการประกอบกิจกรรมของครอบครัว	3.01	1.182	ปานกลาง
12. เพื่อเป็นฐานในการศึกษาต่อต่างประเทศ	3.45	1.149	มาก
13. ได้รับคำแนะนำจากคนอื่น	2.78	1.046	ปานกลาง
ด้านความพึงพอใจของท่านในการเลือกศึกษาต่อสาขาทัศนศิลป์	Mean	Std.	ระดับ
14. ท่านมีความสนใจศึกษาต่อในด้านจิตรกรรม	2.80	0.889	ปานกลาง
15. ท่านมีความสนใจศึกษาต่อในด้านประติมากรรม	2.81	0.927	ปานกลาง
16. ท่านมีความสนใจศึกษาต่อในด้านภาพพิมพ์	3.08	1.058	ปานกลาง
ด้านความต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นการสอนทักษะด้านใด	Mean	Std.	ระดับ
17. ท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะจิตรกรรม	3.24	1.085	ปานกลาง
18. ท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะประติมากรรม	3.41	1.106	มาก
19. ท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะภาพพิมพ์	3.32	1.080	ปานกลาง
20. ท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทฤษฎี	3.33	1.106	ปานกลาง
21. ท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะสื่อผสม	3.40	1.110	ปานกลาง
22. ท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะอื่น ๆ.....	3.10	1.066	ปานกลาง
ด้านการนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์	Mean	Std.	ระดับ
23. ท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านวัฒนธรรม	3.37	1.073	ปานกลาง
24. ท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านการเมือง	3.12	1.132	ปานกลาง
25. ท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ	3.34	1.135	ปานกลาง
26. ท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านวิชาการ	3.15	1.112	ปานกลาง
โดยรวม	3.06	0.755	ปานกลาง

ตารางที่ 3 จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขต จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญและอุบลราชธานี ด้านความต้องการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า

ปัจจัยโดยรวมมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับความต้องการ ในการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง คือ 3.06 และเมื่อศึกษารายข้อพบว่าปัจจัยด้านความรู้พื้นฐานทางทัศนศิลป์ ทั้ง 4 ทางด้าน จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และทฤษฎีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

ปัจจัยด้านเหตุผลที่ต้องการศึกษาสาขาทัศนศิลป์ พบว่า มากที่สุดคือ ต้องการมีความรู้ความเข้าใจในศิลปะให้มากขึ้นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมา คือ คาดว่าน่าจะเป็นทักษะพิเศษที่มีบทบาทในอนาคต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ถัดมาคือ ความมีเกียรติในอาชีพค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ถัดมาคือ เพื่อเป็นฐานในการศึกษาต่อต่างประเทศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และอันดับที่น้อยที่สุด คือ เลือกตามใจพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80

ปัจจัยด้านความพึงพอใจของท่านในการเลือกศึกษาต่อสาขาทัศนศิลป์ พบว่า มากที่สุดคือมีความสนใจศึกษาต่อในด้านภาพพิมพ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 รองลงมาคือ มีความสนใจศึกษาต่อในด้านประติมากรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และอันดับที่น้อยที่สุดคือ มีความสนใจศึกษาต่อในด้านจิตรกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80

ปัจจัยด้านความต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นการสอนทักษะด้านใดพบว่ามากที่สุดคือต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะประติมากรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 รองลงมาคือท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะสื่อผสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และอันดับที่น้อยที่สุดคือท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10

ปัจจัยด้านการนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์พบว่ามากที่สุดคือ ท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 รองลงมาคือท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 และอันดับที่น้อยที่สุดคือท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านการเมืองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

ตาราง 4 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ตารางเปรียบเทียบสรุป	Mean	Std.	ระดับ
ความรู้พื้นฐานทางศิลปะ	2.24	1.162	ปานกลาง
เหตุผลที่ท่านต้องการศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลป์	2.94	0.781	ปานกลาง
ด้านความพึงพอใจของท่านในการเลือกศึกษาต่อสาขาทัศนศิลป์	2.89	0.779	ปานกลาง
ด้านความต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นการสอนทักษะ	3.30	0.979	ปานกลาง
ด้านการนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์	3.25	1.019	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้านพบว่าด้านความต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นการสอนทักษะเป็นอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ปัจจัยถัดมาได้แก่ด้านการนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ปัจจัยถัดมาได้แก่เหตุผลที่ท่านต้องการศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลป์ 2.94 ปัจจัยถัดมาได้แก่ด้านความพึงพอใจของท่านในการเลือกศึกษาต่อสาขาทัศนศิลป์ 2.89 และลำดับสุดท้ายได้แก่ความรู้พื้นฐานทางศิลปะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาในเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 ทั้งชายและหญิงที่กำลังศึกษาในโรงเรียนเขตจังหวัดอุบลราชธานี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงจำนวน 284 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 71.0 และเป็นเพศชายจำนวน 116 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 29.0

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมาจากหลากหลายสายวิชาที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่เป็นทางสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จำนวน 278 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 69.5 รองลงมาคือศิลปกรรม จำนวน 110 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 27.5 ถัดมาคือ สายบัญชี จำนวน 9 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.2 และน้อยที่สุดคือสาย ศิลป์-ภาษาจำนวน 3 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 0.8

ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 157 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 39.25 รองลงมา คือ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 137 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 34.25 และจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 58 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 14.5 และน้อยที่สุดคือ จังหวัดยโสธร จำนวน 48 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 12.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

ตารางที่ 4 จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญและอุบลราชธานี ด้านความต้องการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่าปัจจัยโดยรวมมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับความต้องการ ในการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง คือ 3.06 และเมื่อศึกษารายข้อพบว่าปัจจัยด้านความรู้พื้นฐานทางทัศนศิลป์ ทั้ง 4 ทางด้าน จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และทฤษฎีศิลปะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

ปัจจัยด้านเหตุผลที่ต้องการศึกษาสาขาทัศนศิลป์ พบว่า มากที่สุดคือ ต้องการมีความรู้ความเข้าใจในศิลปะให้มากขึ้นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือ คาดว่าน่าจะเป็นทักษะพิเศษที่มีบทบาทในอนาคต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ถัดมาคือ ความมีเกียรติในอาชีพค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ถัดมาคือ เพื่อเป็นฐานในการศึกษาต่อต่างประเทศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และอันดับที่น้อยที่สุดคือ เลือกตามใจพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80

ปัจจัยด้านความพึงพอใจของท่านในการเลือกศึกษาต่อสาขาทัศนศิลป์ พบว่า มากที่สุด คือ มีความสนใจศึกษาต่อในด้านภาพพิมพ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 รองลงมาคือ มีความสนใจศึกษาต่อในด้านประติมากรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และอันดับที่น้อยที่สุดคือ มีความสนใจศึกษาต่อในด้านจิตรกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80

ปัจจัยด้านความต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นการสอนทักษะด้านใด พบว่า มากที่สุด คือ ต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะประติมากรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 รองลงมา คือท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะสื่อผสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และอันดับที่น้อยที่สุดคือท่านต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นสอนทักษะอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10

ปัจจัยด้านการนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์พบว่ามากที่สุดคือ ท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 รองลงมาคือท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 และอันดับที่น้อยที่สุดคือท่านจะนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์ด้านการเมืองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านความต้องการให้สาขาทัศนศิลป์เน้นการสอนทักษะเป็นอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ปัจจัยถัดมาได้แก่ด้านการนำความรู้ทางทัศนศิลป์ไปใช้ประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ปัจจัยถัดมาได้แก่เหตุผลที่ท่านต้องการศึกษาสาขาวิชาทัศนศิลป์ 2.94 ปัจจัยถัดมา ได้แก่ ด้านความพึงพอใจของท่านในการเลือกศึกษาต่อสาขาทัศนศิลป์ 2.89 และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางศิลปะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยการวิเคราะห์นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 29 ด้านข้อมูลส่วนของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงซึ่งสอดคล้องกับประชากรของประเทศ ซึ่งมีอัตราส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของหลากหลายมหาวิทยาลัยที่พบจำนวนนักเรียนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ยังพบนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามนิยมเรียนสายวิทย์-คณิต มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2555) กลุ่มอาชีพสายวิทย์จะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในด้านภูมิภาเนาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมากจะอาศัยอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี

2. จากผลการวิจัยด้านความต้องการเลือกศึกษาต่อสาขาวิชาทัศนศิลป์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้พื้นฐานทางทัศนศิลป์ทั้ง 4 ทักษะ เฉลี่ยเท่ากับ 2.24 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อสาขาทัศนศิลป์ คือ ผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการอยากมีความรู้ความเข้าใจในศิลปะให้มากที่สุด ถัดมาคือ คาดว่าน่าจะเป็นทักษะพิเศษที่มีบทบาทในอนาคต ตามด้วยความมีเกียรติในอาชีพ ต่อมาเพื่อเป็นฐานในการศึกษาต่อต่างประเทศ และสุดท้ายมีโอกาสหางานทำง่ายและรายได้สูง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านความต้องการให้สาขาวิชาทัศนศิลป์เน้นทักษะจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และทฤษฎี สุดท้าย คือ ด้านการนำความรู้ทางด้านศิลปะไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

3. กล่าวโดยสรุปแล้วพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการที่จะเข้าศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ของกลุ่ม

ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าความต้องการเน้นการสอนทักษะประติมากรรมเป็นอันดับหนึ่ง ตามด้วยทักษะ
สื่อผสม และสุดท้ายคือด้านจิตรกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ส่งผลในการเข้าศึกษาต่อ
2. ควรมีภาพบรรยากาศที่สามารถจูงใจให้อยากศึกษาต่อในหลักสูตรทัศนศิลป์
3. อยากให้มีสาขาศิลปะไทยเกิดขึ้นในหลักสูตรนี้
4. อยากให้สาขาทัศนศิลป์เป็นคณะศิลปกรรม เพื่อการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ จะได้รับความรู้ที่
ตรงกับเนื้อหาวิชานั้น

คำสำคัญ

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการที่จะศึกษาต่อในหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาวิชาทัศนศิลป์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 อันประกอบ
ไปด้วยจังหวัดอุบลราชธานี

นักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาใน
วิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่
เขต 29 อันประกอบไปด้วยจังหวัดอุบลราชธานี

สาขาวิชาทัศนศิลป์ หมายถึง หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี สาขาวิชาทัศนศิลป์ ที่จะทำการเปิด
สอนในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 หมายถึง สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขต
พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ปรีดีดิติก. (2529). *ทฤษฎีการบริหารองค์กร*. กรุงเทพฯ: ชนะการพิมพ์.
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. (2554) *คู่มืองานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2554*.
อุบลราชธานี: คณะมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2554.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. “ความต้องการทางการศึกษา โอกาสทางเลือก”, *วารสารการศึกษาแห่งชาติ*.
2 : 19-20 : 17-23 ธันวาคม 2524-มกราคม 2525
- ชลญา ศรีไชย และ กรรณิดา ทาระหอม. (2557). *การสำรวจความต้องการในการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาเวียดนาม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี*. อุบลราชธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี.
- ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา. (2556). *เรียนเพื่ออะไร วิทยาคาร 4*,: 32-36.

- ธนิตย์ เพ็ญมนีนวรงค์. (2556). การพัฒนาแบบฝึกทักษะด้วยตนเองทางทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์สู่การสร้างงานทัศนศิลป์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเซนต์คาเบรียล.
กรุงเทพฯ.: สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปฐม นิคมานนท์ (2528). การศึกษานอกระบบโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อักษร.
- ประหยัด ทองมาก. (2529). ความวิตกกังวล นิสัยในการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำกว่าระดับความสามารถ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ไพโรจน์ นะเที่ยง. (2548). ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปี 3 ในสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและสาขาวิศวกรรมศาสตร์ในเขตพื้นที่ให้บริการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 2548. (การศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).
- รุ่งรอง สีทองดี. (2535). แรงจูงใจในการศึกษาต่อของนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร).
- ระเปียบ อรชร. (2537). มุลเหตุจูงใจในการศึกษาต่อวิชาชีพคหกรรมของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง).
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). ศิลปศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ. เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2553. มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2553.
- สุดารา ดิษฐากรณ์. (2535). หลักการบริหารจัดการธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สววัฒน์ วัฒนวงศ์. (2533). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อัมพร วิจิตรพันธ์ และ อัญชลี ค้อคงคอ. (2525). เศรษฐศาสตร์การศึกษาและการวางแผนกำลังคน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Transted Thai References

- Amporn Vichitphan and Anchalee Kho khong kho. (1982). *Economics of education and manpower planning*. Bangkok: Theaters Printing Ramkhamhaeng University.
- Brown, H. D. (1980). *Principles of language and teaching*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Chuechan Chongsatityu. (1982) Educational Need: Opportunities and Choices. *Journal of National Education*, 2 (17-23 December 1981 – January 1982),. 19-20.

- Chonchaya Sornchai and Kannika Tharahom. (2014). *A Survey of Need for Enrolling in Bachelor's Program in Vietnamese Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University*. Ubon Ratchathani: Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Faculty of Humanities and Social Sciences. (2011). *A Handbook of Internal Educational Quality Assurance for Academic Year 2011*. Ubon Ratchathani: Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Hersey, Pual and Kenneth H. Blanchard. (1969). *Management of Organizational Behavior*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Hilgard, Erneest R. (1981). *Introduction to Psychology*. New York: Harcourt, Brace and World, Inc.
- Kittima PreedeediLok. (1986). *Theoretical Organizational Management*, Bangkok : Chana Kranpim.
- Prathom Nikhom manon. (1985). *Non-formal education*. (4th ed). Bangkok: Letter Publisher AkShon.
- Prayat Thongmak. (1986). *Anxiety Study habits and achievement motivation of Students with high learning achievement and below the ability level*. (Master of Education Thesis, Chulalongkorn University).
- Pairot Nathiang. (2005). *Need of Grade 12 Students and Year 3 Vocational College Students for Enrolling in Bachelor's Program in Industrial Technology and in Engineering under the Service Area of Utaradit Rajabhat University in 2005*. (Master of Education Program in Education, Utaradit Rajabhat University).
- Rabiab Onrachon. (1994). *Motive motivation for continuing education in home economics of students at the level of diploma Professions under the Technical College Division Department of Vocational Education in the Northeast*. Thesis Master of Industrial Science, (King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang).
- Rangrong Srithongdee. (1992). *Motivation for further study of special master's degree students, Srinakharinwirot University Prasarnmit*. (Master Thesis, Srinakharinwirot University).
- Sudara Disthakon. (1992). *Business Management Principles*. Bangkok: Thira Film and Cytex.
- Suwat Wattanawong. (1990). *Psychology of adult learning*. Bangkok: Srinakharinwirot University, Prasarnmit.
- Tanit Pianmanee Wong. (2013). *The Development of Skill Practices in Visual Art Elements and Compositions for Secondary School Students in Saint Gabriel's School, Bangkok*. Visual Arts Education Program, Graduate School, Silpakorn University.
- Thipwan Noppawong Na Ayutthaya. (1983). *Study for what? Witthayacharn 4 : , 32-36*.
- Wirun Tangcharoen. (1996). *Art Education*. (2nd ed). Bangkok: Odeon Store.